

בבית המשפט העליון

בש"פ 8332/22

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו במ"ת 48950-08-16 מיום 20.11.2022 שניתנה על ידי כב' השופט א' הימן

תאריך הישיבה: כ' בכסלו התשפ"ג (14.12.22)

בשם העורר: עו"ד ניר זנו; עו"ד זהבה קרן

בשם המשיבה: עו"ד עודד ציון

החלטה

1. לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב (כב' השופט א' הימן) במ"ת 48950-08-16 מיום 20.11.2022 במסגרתה דחה בית משפט קמא את בקשת העורר לעיון חוזר בתנאי מעצרו בפיקוח אלקטרוני. בבקשה עתר העורר כי מערך הפיקוח האנושי עליו יצומצם כך שהוא יהיה בפיקוח של אדם אחד ולא שניים; וכן כי יינתנו לו חלונות התאוררות.

2. בקצירת האומר יצוין כי נגד העורר הוגש ביום 21.8.2016 כתב אישום המייחס לו עבירות של רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) וקשירת קשר למעשה רצח לפי סעיף 499(א)(1) לחוק. עבירות אלה בוצעו על רקע של יריבות רצחנית בין שתי חבורות עבריינים אשר פעלו באזור ראשון לציון.

העורר נעצר עד תום ההליכים נגדו, אולם לאחר חלוף למעלה מחמש שנים ממועד המעצר, הורה בית משפט זה (השופט א' שטיין) על המשך מעצרו בפיקוח אלקטרוני, תוך פיקוח אנושי על ידי שלושה מפקחים בו זמנית (ראו בש"פ 4893/21 מדינת ישראל נ' פוגל (12.8.2021)). בהחלטה זו נקבעו גם תנאי ערבויות של ערבות בנקאית על סך של 350,000 ₪ וכן התחייבות עצמית וערבות צד ג' של שלושה ערבים על סך כולל של 750,000 ₪.

3. ביום 7.3.2022 קבע בית משפט זה (כב' השופטת ברק-ארז) כי מערך הפיקוח האנושי על העורר יצומצם לשני מפקחים בו זמנית (ראו בש"פ 1204/22 מדינת ישראל נ' פוגל (7.3.2022)). מאז החלטה זו לא הוקלו תנאי מעצרו של העורר.

4. ביום 25.10.2022 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו בפיקוח אלקטרוני, בה ביקש כי יצומצם הפיקוח האנושי, כך שמעצרו בפיקוח אלקטרוני יהא בפיקוח אנושי של מפקח אחד (ולא שניים) וכן כי יינתנו לו חלונות התאווררות שלוש פעמים בשבוע למשך שעותיים.

ביום 20.11.2022 דחה בית משפט קמא את הבקשה על כל רבדיה. לעניין בקשת חלונות ההתאווררות, בית המשפט קבע כי מעצר בפיקוח אלקטרוני הוא מעצר לכל דבר ועניין, ועל כן, כשם שאין לאפשר לאדם העצור מאחורי סורג ובריה חלונות התאווררות קבועים בהם יוכל לצאת מבית המעצר, כך אין להתיר חלונות כאלה לעצור בפיקוח אלקטרוני. לעניין צמצום מערך הפיקוח האנושי נקבע כי יש צורך לנקוט באמצעים לאיון המסוכנות הנשקפת מהעורר, עליה ניתן ללמוד ממעשיו המתוארים בכתב האישום. פיקוח אנושי של שני מפקחים הוא הדוק יותר מפיקוח אנושי של מפקח אחד, ולכן, בנסיבותיו של העורר, אין מקום לצמצמו.

על החלטה זו הוגש הערר שלפניי.

טענות העורר

5. העורר טוען כי בית משפט קמא שגה בקבעו כי אם תתקבל בקשתו, לא יהיה כל הבדל בין שחרור למעצר בית ובין מעצר בפיקוח אלקטרוני. לטענת העורר, הוא אינו מבקש את הסרת הפיקוח האלקטרוני או את הותרתו ללא כל מפקח, ולכן בקשתו מידתית בנקודת זמן זו. העורר טוען כי מקביעת בית משפט קמא לפיה מעצר בפיקוח אלקטרוני הוא מעצר לכל דבר ועניין עולה כי אין לעורר, או לכל אדם אחר העצור בפיקוח

אלקטרוני, כל אפשרות עתידית להקלה, ולו מידתית, בתנאי מעצרו שנקבעו בהחלטת המעצר על פיקוח אלקטרוני.

העורר מוסיף כי קביעת בית משפט קמא לעניין צמצום מערך הפיקוח האלקטרוני, בה נקבע כי העובדות העומדות בבסיס כתב האישום הן חמורות ביותר, ועל כן אין מקום להקל בתנאי מעצרו של העורר, מעמידה את העורר בנקודת ההתחלה, ומעקרת מתוכן את ההחלטות השיפוטיות בעניינו אשר ניתנו על ידי בית משפט זה. לטענת העורר, בהחלטתו לא נתן בית משפט קמא כל משקל לנקודת האיזון כיום, בעוד שבהחלטות הקודמות דווקא ניתן משקל כזה.

עוד טוען העורר כי בית משפט קמא שגה כאשר הפנה בהחלטתו לתסקיר שירות המבחן, שכן תסקיר זה הוגש לפני כמעט שנתיים, בטרם הוחלט על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני. זהו התסקיר היחיד הדין בשאלת תנאי מעצרו של העורר וברמת מסוכנותו, והוא היה מונח לפני כב' השופט שטיין עת החליט על מעצרו בפיקוח אלקטרוני ביום 12.8.2021.

העורר אף טוען כי מערך הפיקוח שלו כולל מספר מפקחים, אולם רובם, מטבע הדברים, זמינים לבצע את מלאכת הפיקוח למשך פרקי זמן מצומצמים לאורך שעות היממה. על מערך הפיקוח העיקרי שלו נמנו עד לאחרונה חמיו ז"ל, חמותו וזוגתו. לאור שינוי הנסיבות המהותי שחל עקב פטירת חמיו לאחרונה, התחדד הקושי של העורר להימצא בפיקוח של שני מפקחים.

העורר מוסיף כי בית משפט קמא שגה כאשר לא נתן כל משקל לכך שהעורר לא הפר את תנאי מעצרו בתקופה בה שהה במעצר בפיקוח אלקטרוני, תקופה בת למעלה משנה ושלושה חודשים, וכן לכך שלכל אורך תקופת מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני התנהלותו הייתה חיובית, באופן המעיד על מידת האמון שניתן לתת בו.

לעניין חלונות התאוווררות טוען העורר כי שגה בית המשפט בקבעו כי אין להתיר חלונות התאוווררות לעצור בפיקוח אלקטרוני, מבלי לקבוע לכך חריגים שייבחנו בצורה מידתית ולאור המקרה הקונקרטי. העורר מוסיף כי בית משפט קמא שגה כאשר התעלם מכך שניתנו בעבר, לא אחת, החלטות שהתירו חלונות התאוווררות לעצורים בפיקוח אלקטרוני.

6. בדיון שהתקיים לפניי ביום 14.12.2022 חזר בא-כוח העורר על טענותיו. מנגד טען בא-כוח המדינה כי לאור החומרה הרבה של העבירות המיוחסות לעורר, יש לדחות את הערר ולהותיר את תנאי הפיקוח על כנם. תנאים אלה הם הכרחיים כדי לצמצם ממידת המסוכנות הרבה הנשקפת מהעורר לאור העבירות שיוחסו לו. כך, פיקוח על ידי שני מפקחים הוא פיקוח הדוק יותר המצמצם את הסיכון להפרתו ומגביר את הסיכוי כי אם תנאי הפיקוח יופרו – יהיה דיווח על כך. באשר לבקשה לפתוח "חלונות התאוררות" – מדובר בבקשה חריגה שאין מקום להיעתר לה.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בטענות הצדדים ושמיעת טענות באי-כוחם בעל פה, אני סבורה כי דין הערר להידחות. יובהר בראשית הדברים כי לעורר מיוחסות עבירות מהחמורות ביותר בספר החוקים. אין צורך להכביר מילים ביחס למסוכנות הרבה מאוד הכרוכה בעבירות כאלה על מכלול הנסיבות שתוארו בכתב האישום, מסוכנות שהמעצר נועד להפיג או לפחות לצמצם.

אכן, השיקול של צמצום החשש מהמסוכנות הנובעת מהמעשים המיוחסים לעורר, צריך להישקל מול שיקולים אחרים ובכלל זה חלופה הזמן בו חירותו של העורר נשללת ממנו עוד בטרם הוא הורשע בדינו. לאור האיזון הזה – שוחרר העורר ממעצר מאחורי סורג ובריה חרף העבירות החמורות המיוחסות לו והועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני – עניין שהוא כשלעצמו חריג כאשר מדובר במי שמואשם בעבירה של רצח בכוונה תחילה.

8. חלופה הזמן עשוי להשליך גם על התנאים של מעצר בפיקוח אלקטרוני – מעצר שאף ששלילת החירות הכרוכה בו היא פחותה משמעותית ממעצר מאחורי סורג ובריה, הרי שמדובר גם בנוגע אליו בשלילת חירות.

יחד עם זאת, בהינתן החומרה הרבה של העבירות המיוחסות לעורר, ומאחר שהוא אינו עצור מאחורי סורג ובריה, אינני סבורה כי בשלה העת לצמצם את המגבלות עליו, צמצום שכרוך בהגברת הסיכון הכרוך בעורר. כך, ביחס למפקחים, חרף הקושי במציאת שני מפקחים שיפקחו על העורר במשך כל שעות היממה, יש להביא בחשבון את העובדה כי שני מפקחים מיטיבים מדרך הטבע בפיקוח מאשר מפקח אחד. זאת הן ביחס לפיקוח עצמו והן ביחס לחובת הדיווח אם תנאי הפיקוח מופרים. בא-כוח העורר טען בדיון בערר כי לו היה מרשו מבקש להפר את תנאי הפיקוח, הוא יכול היה לעשות

זאת בין אם הפיקוח הוא על ידי מפקח אחד ובין אם על ידי שניים. אינני סבורה כי יש לקבל את הטענה. אילו היה בית המשפט סומך על העורר כי לא יפר את התנאים, הוא היה יכול לשחררו ללא מפקחים כלל. אולם נוכח העבירות המיוחסות לעורר, בית המשפט אינו נותן בו אמון, והוא נדרש לפיקוח של מפקחים כדי לוודא כי העורר עומד בתנאים שהוטלו עליו. לכן, העובדה שהפיקוח מבוצע על ידי שני מפקחים היא בעלת משמעות.

9. באשר לבקשה לחלונות התאוררות – הפסיקה קבעה כי אישור לפתיחת חלונות קבועים לצרכי התאוררות במהלך מעצר בפיקוח אלקטרוני יינתן רק במקרים חריגים המצדיקים זאת (ראו מהעת האחרונה בש"פ 8631/21 מדינת ישראל נ' חוסיין (השופטת י' וילנד), (22.12.2021)).

המקרה דנן אינו מקרה חריג המחייב פתיחת חלונות התאוררות כאלה, ודאי לא בשלב הנוכחי. יוער כי מדברי באי-כוח הצדדים עולה כי ההליך המשפטי בעניינו של העורר צפוי להימשך עוד זמן רב. העורר יוכל – ככל שימצא לנכון – לשוב ולפנות לבית המשפט בבקשות נוספות, בקשות אשר יישקלו לפי נסיבותיהן, ובכלל זה לאור פרק הזמן שיחלוף המהווה אחד השיקולים הרלוונטיים בבחינתן.

10. סוף דבר – לאור כל האמור לעיל, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ' בכסלו התשפ"ג (14.12.2022).

ש ו פ ט ת